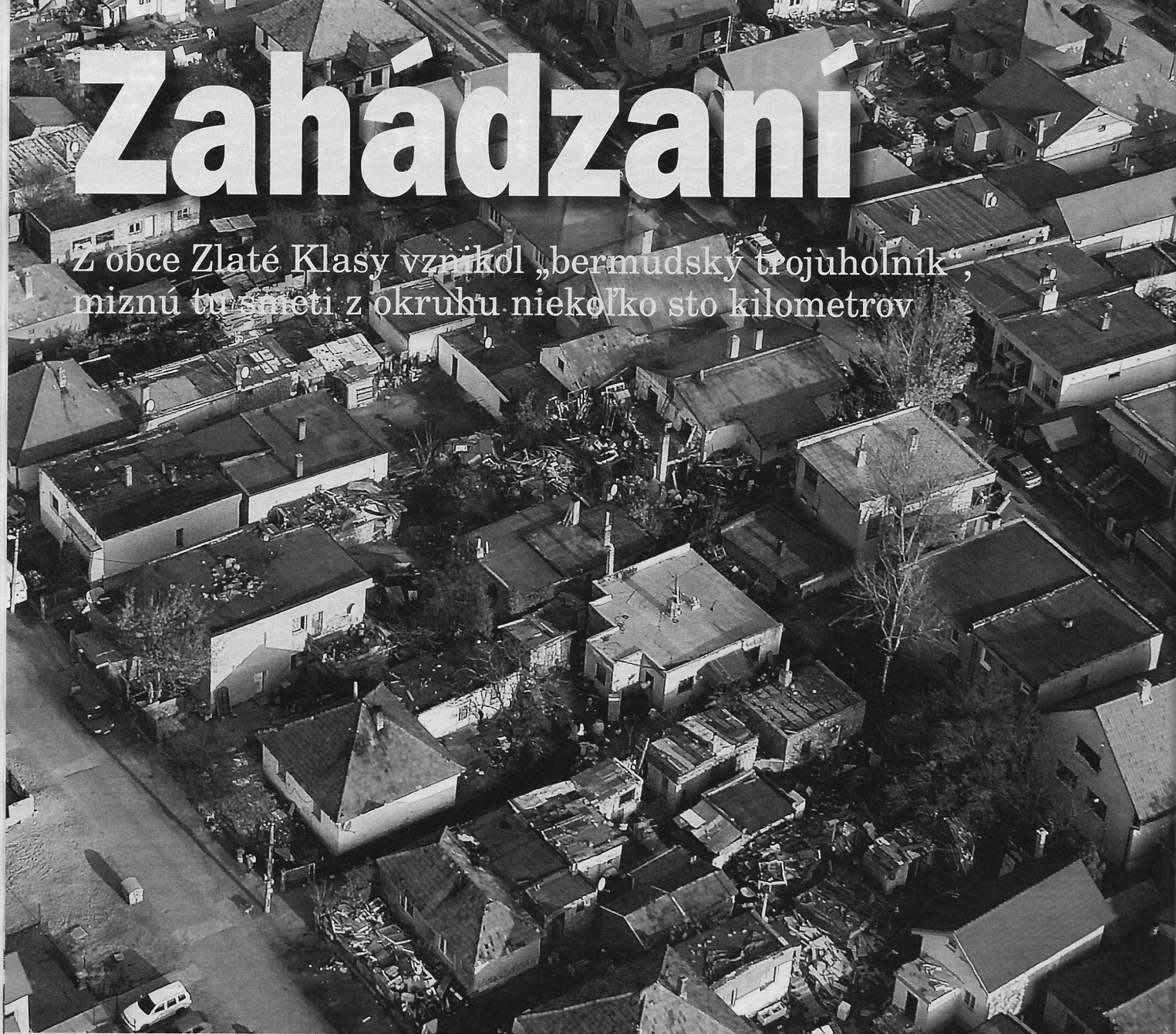

Zahádzaní

Z obce Zlaté Klasy vznikol „bermudský trojuholník“, miznú tu smeti z okruhu niekoľko sto kilometrov

V Zlatých Klasoch žije približne tritisícšesťsto obyvateľov, ale smetí je tu na tony. Takmer ako v New Yorku.

Kto, preboha, dokázal v tejto dedine vyprodukovať toľko odpadu? Obec má dvanásť štvorcových kilometrov a je tu niekoľko výkupní železa. Taká hustota sa nedá vidieť asi nikde v Európe, - rozčuľuje sa obyvateľ susednej obce Ján Šipoš. Našiel si pozoruhodný koníček - už niekoľko rokov tu sleduje čierny biznis so železom, s autovrakmi, bielou technikou a so stavebným odpadom. Opakovane upozorňuje kompetentné úrady, že v dedine len na skok od Bratislavy sa svojvoľne vytvárajú smetiská, vylievajú sa do zeme škodlivé látky, vypalujú sa káble, načierno sa sem vozí stavebný odpad. Doteraz však nikto rázne nezakročil. Obyvatelia tu naďalej dýchajú rakovinotvor-

né látky a pozerajú sa na hromady smetí, ktoré lemujú príjazdové cesty. Sú poznávacím znamením Zlatých Klasov.

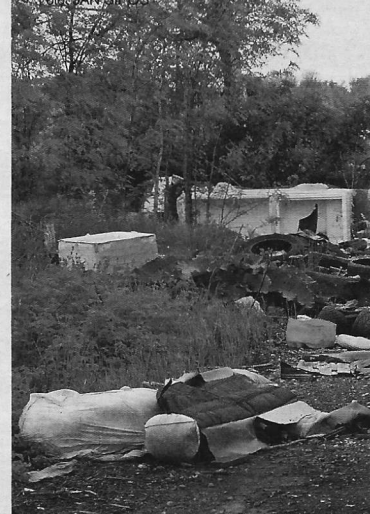
Výborné podmienky: Z neporiadku obviňuje Ján Šipoš aj bývalého starostu obce Ladislava Matiaška, ktorý si podľa jeho slov vytvoril vlastný štát v štáte. „Takto to fungovalo celé roky. Toleroval, že si neprispôbiví občania mohli robiť, čo chceli, hlavne pri nelegálnom spracúvaní odpadu. Nedávno radšej dobrovoľne odstúpil.“ Starosta tvrdí, že iba pomáhal rómskym spoluobčanom a tí za ním ako za bývalým starostom smútiť. „Rómom som iba vychádzal v ústrety, aby mali kde dávať odpad, lebo ináč ho hádzali do jarku. Smetisko sme každý mesiac upravovali. Nemal som tam žiadne aktivity, nebral som za to žiadne peniaze. Len som pomáhal najchudobnejším

Rómom, lebo som za to, aby sociálna sieť bola čo najsilnejšia. Každý druhý Róm tu podniká s odpadmi, priznáva bývalý starosta Matiaško.

Z obce sa tak za posledné roky odsťahovalo množstvo pôvodných obyvateľov, ktorí sa už na haldy smetí nemohli pozerieť. Namiesto nich pribúdali „podnikatelia“ so smetami. Výsledok je obrovská skládka za obcou, ktorá nedávno horela. Niektorí ju dal údajne účelovo zapáliť, aby sa nenašli dôkazy o odpade vyvezenom načierno. „Nájdete tam nebezpečný odpad ako vnútorné časti chladničiek, plastové odpady z počítačov, elektroniky, rôzne nekovové časti z autovrakov a stavebný i komunálny odpad. Čo všetko, vedľa len tí, ktorí sa tomu dennodenne venovali,“ hovorí Ján Šipoš. „Dá sa sem vozit zadarmo, beztrestne a bez limitu. Okrem obrovskej ohyzdnej

Zahádzaní hromadou odpadu: O chvíľu padne zrejme aj cintorín.

Unikát: Inde majú v zlatých klasoch rodinných domov bazény, v Zlatých Klasoch halaburdie.

Foto: JÁN ŠIPOS

Dedinský šport: Takto vypaľujú káble. Vraj je to obľúbenejšie než futbal.

Foto: JÁN ŠIPOS

Pracovní: Auto dokážu rozobrať na márne kusky.

Z Rakúska: Autovraky vozia z cudziny.

skládky je výsledkom tejto mnoho-ročnej činnosti aj zdevastované životné prostredie a pôda kontaminovaná chemickými látkami v bezprostrednom okolí a priamo na území obce. „Veľká firma by za takéto konanie dostala obrovské pokuty, no zákony nepredpokladajú takéto počinanie jednotlivcov, a tak sú postihy v porovnaní so škodou, ktorú páchajú, a ziskom, ktorý tým dosahujú, smiešne. Toto všetko sa deje na Žitnom ostrove, v chránenej vodohospodárskej oblasti.

Rómovia, Čiňania alebo Marťania: V Zlatých Klasoch sa stráca odpad nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia. „Rómovia ho sem dovážajú z Rakúska. Od autovrakov až po elektroniku. Neodborne ho rozoberajú a po zlatoklasky likvidujú. Mnohí z nich okrem toho zneužívajú sociálny systém, lebo poberajú

dávky alebo sú dlhodobo práceneschopní a my im na to ešte aj prispievame. Pritom si so smeťami mesačne načierno prílepšia aj o niekoľko stoviek eur,“ odkrýva Šipoš finančné pomery. Keď na problém upozornil niekdajšieho starostu, aj jemu vraj iba povedal, že aspoň sa majú Rómovia čím živiť. „Túto istú odpoveď som dostal, keď som sa stretol s bývalým ministrom životného prostredia Józsefom Nagyom. Prisľúbil mi, že sa na problém pozrie. Samozrejme, že sa nič nestalo. Mňa však nezaujíma, či to robia Rómovia, Čiňania, alebo Marťania, ale to, že tu je všade po okolí neskutočný neporiadok, nedá sa tu normálne žiť a dýchať čistý vzduch a to treba vyriešiť,“ zalamuje rukami bojovník za životné prostredie.

Obchodovanie so smetami v Zlatých Klasoch sa skladá z niekoľkých

hlavných zložiek. Najlucratívnejší biznis je stavebný odpad. „Podarilo sa nám pristihnúť auto, ktoré vozilo odpad z Bratislavy, keď sa búral jeden ústav Slovenskej akadémie vied. Dodnes to nikto nevyšetрил. Ale oficiálna odpoveď je, že vodič, ktorý to sem vozil, čo je ten najnepodstatnejší článok celého reťazca, je vraj dlhodobo v zahraničí. Hoci sú známe stavebné firmy, ktoré mali búracie povolenia,“ začudovane krúti hlavou Šipoš s tým, že už v minulosti týmto spôsobom vznikla v Zlatých Klasoch legendárna cesta za čističkou. „Najprv sa tam vozil odpad, potom to zaliali asfaltom. Bez akýchkoľvek stavebných povolení, a tak vznikla cesta. Teraz je opäť zasypaná smetami.“

Zábava pre deti: Druhým najvýnosnejším biznisom sú autovraky, ktoré sem slovenskí občania zvá- ►

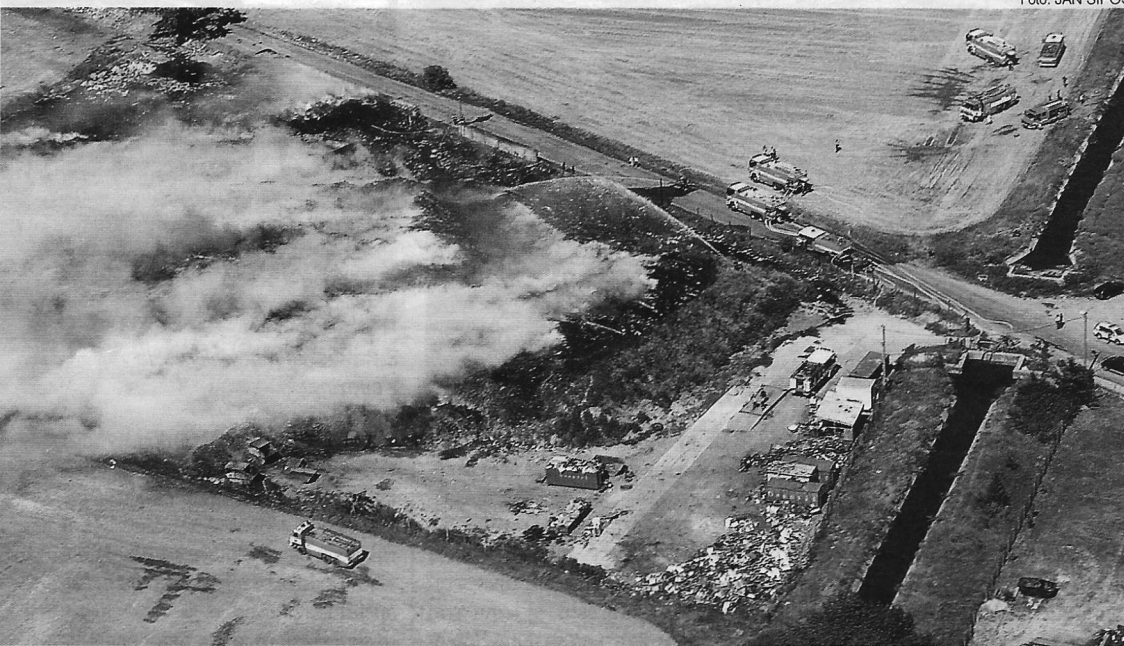
2012 28

Porastie?: Smetisko nedávno niekto úmyselne zapálil a do pozoru postavil hasičov zo širokého okolia. Teraz je strážené.

Foto: JÁN ŠIPOS

Kto to vyprodukoval?: Za takúto skládku by sa nemuselo hanbiť nejedno veľkomesto. U nás sa nachádza v obci s tritisícšesťsto obyvateľmi.

žajú vraj väčšinou z Rakúska. Ich prevážanie cez hranice je trestné, no ak vinníka nechytia priamo pri číne, ako auto rozoberá, nemôžu mu nič dokázať. Aktivista zo susednej obce to už dlhšie sleduje a opisuje nám, ako obchod funguje. „Všimnite si, keď prechádzate v Rakúsku cez príslahlé dediny, že tam majú pri ceste vystavené autá bez evidenčných čísel. Doslova čakajú na slovenského podnikavca. Za likvidáciu vraku

tam musí, samozrejme, majiteľ zaplatiť. Lahšie je predat ho nášmu občanovi a viac sa nezaujímať, čo sa s autom deje. V skutočnosti na vozíku putuje do Zlatých Klasov, kde ho ihneď rozoberú. Dopyt po železe je taký veľký, že auto mizne okamžite. Olej a prevádzkové kvapaliny z neho sa vylievajú priamo do zeme a čo sa nedá speňažiť, vyhodí na skládku alebo kdekoľvek v blízkom okolí, prípadne do Malého Du-

naja. Poniektorí dokážu doviesť aj štyri autá za deň. Potom rozoberá celá familia.“ Na jednom vraku vraj zarobia aj niekoľko stoviek eur. Ďalšie výnosy prichádzajú z likvidácie bielej techniky, elektroniky, počítačov, televízorov. „V Zlatých Klasoch sme lokalizovali päťdesiatštyri dvorov bežných obyvateľov, v ktorých sa táto činnosť vo veľkom prevádzkuje. Iní si dávajú dovážať plné autá smetí, ktoré im vysypú rovno pred dvere.

Potom ich rozhrabú rovno na ulici. Čo sa dá, speňažia, a zvyšok vyhodí na skládku. Teraz je nonstop strážená po tom, ako ju zapálili, takže sa to hádže po okolí“, opisuje Šipoš. **Čmudia:** Športom číslo jeden sa v Zlatých Klasoch stalo ťaženie medi. Tento kov vypaľujú miestni z hocíjakých káblov. Nad obcou vidno kúdole dymu a cítiť neskutočný zápach. Niekedy je hlavná cesta taká zadymená, že nič nevidieť a autá chodia krokom a svietia hmlovkami. „Na políciu som za posledných päť rokov volal nespočetnekrát. Jediný postih bol tridsať eur, čo je oproti zisku neškodná pokuta. Podali sme množstvo trestných oznámení s fotkami a s evidenčnými číslami aut. Polícia to postúpila na ministerstvo životného prostredia, ale zase sa nič neudialo. Je tu diera v zákone. Nikto nepredpokladá, že by v civilizovanom svete niekto páčil káble na ulici. Pritom znečisťujú ovzdušie viac ako hociktorá fabrika. Keby si toto dovolil právnický subjekt, dostal by obrovskú pokutu. Občan v Zlatých Klasoch iba pár eur, aj to len niekedy, keď ho prichytia“, krúti hlavou nad problémom Šipoš. „Je naozaj najvyšší čas, aby si poslední normálni obyvatelia a obec uvedomili, že to, čo sa deje v Zlatých Klasoch, normálne nie je. Skôr ako budú definitívne zahádzaní hromadou odpadkov.“

NINA KOŠECKÁ